Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и р. кат. свят) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація и Експедиція вôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція вôдъ ч. 13 улиця Жулиньского.

Письма принимають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Предплата у Львовѣ: въ Администрации „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Старостахъ на провінціи
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 91. Четверъ 25 Цвѣтня (7 Мая) 1891. **Рôкъ I.**

Нашѣ домашнѣ справы.

I.

Нѣхто не заперечить, що середъ нашои суспôльности запанувавъ въ нинѣшну пору бôльшій якъ коли небудь хаосъ. Кождый зъ насъ то видить, кождый чує, але майже нѣхто не шукає за правдивыми причинами того розладу, майже нѣхто не берesь ихъ розслѣдити обєктивно, безсторонно и холоднокровно, а найчастѣйше спыхаєсь все лихо на посторонни вплывы. Вже то така натура людска, що причинъ всего лиха шукає ся всюды инде, лишь не въ собѣ самыхъ. Але зъ другои стороны треба и то признати, що то не такъ легка рѣчь розслѣдити всѣ тѣ причины, котрѣ довели нашу суспôльность до теперѣшного стану. Хотѣвши все докладно зрозумѣти, треба бы не лишь взяти пôдъ розвагу теперѣшный станъ нашого народу, але треба бы сягнути далеко глубше въ минувшость, треба бы докладно розслѣдити всѣ историчнѣ подѣѣ, а передовсѣмъ взятись такѣ на добре до студіюмъ культуры и цивілізаціи нашого народу, а тогды певно и теперѣшность станула бы намъ далеко яснѣйшою. Ажь на такôй широкôй основѣ, та на пôдставѣ природного и историчного розвою народôвъ взагалѣ треба бы приступити до розслѣджуваня теперѣшности, а тогды може въ загальнôмъ хаосѣ, якій у насъ теперь панує, давъ бы ся зробити якійсь ладъ, тогды може бы нашѣ люде лѣпше провидѣли и розъяснились бы понятя, котрѣ нинѣ, затемненѣ, лишь до хаосу и розладу доводять.

Мы далекѣ вôдъ того, щобы тутъ брати ся за такъ широку и не на нашѣ силы роботу, та и не мѣсце на то въ щоденнôй ґазетѣ, але все таки хочемо кинути колька гадокъ, якъ знаємо и умѣємо, а котрѣ, якъ думаємо, не будуть не на часѣ.

Мы въ новѣйшихъ часахъ такъ розполитикували ся, що поза политикою и не бачимо вже бôльше нѣчого. У насъ, хто жие и лишь трошки высше выдвигнувъ ся, то вже и „политикує". Нема мѣжь нами майже вже нѣкого, хто бы не уважавъ себе за великого, а може и за найбôльшого та найспособнѣйшого политика, а мало не кождому здає ся, що коли бы то такъ вôнъ станувъ проводиремъ политичнымъ, то дѣло певно пôйшло бы заразъ инакше. Особливо до великои политики єсть у насъ повно Бісмарковъ, повно дипльоматôвъ, що то чують, якъ трава росте, а не то що говорить ся въ кабінетахъ або поза кулісами въ парляментахъ, а коли они ще не выступають може отверто зô своими плянами, то лишь для того, що „не прийшла ще на нихъ пора". Лишь до малои политики, до внутрѣшнои роботы, нема у насъ людей и въ тôмъ мабуть найбôльше лихо. Великѣ политики зъ своими приклонниками перевертають пôсля своихъ плянôвъ и проєктôвъ все до горы ногами; малыхъ политикôвъ, що бы за великими ладъ робили, нема — отъ и розладъ готовый, а дѣло народне, замѣсть поступати и розвивати ся, ледви що може удержатись въ однôй мѣрѣ.

Однымъ зъ найлюбѣйшихъ проблематôвъ нашихъ великихъ политикôвъ єсть пытанє національне и літературный языкъ. Суть то двѣ такъ у насъ дразливѣ и такъ делікатнои натуры справы, що мы ажь боимось ихъ тыкати. Але щобы хтось не обернувъ нашѣ повысше сказанѣ слова противъ насъ самыхъ, та не сказавъ, що ось знайшовъ ся ще оденъ, що береcь рѣшати такъ важнѣ справы, то мы застерѣгаємось противъ того, будьто бы мы хотѣли ихъ рѣшати; нѣ, мы хочемо тутъ лишь коротко о нихъ поговорити та высказати о нихъ свои гадки, а гадка гадку родить.

Дивна то рѣчь, а при тôмъ и дуже цѣкава та характеристична, що у насъ дуже часто ставить ся таке пытанє: Чи мы народъ, чи не народъ? Неразъ можна ще почути и такій арґументъ, що наука ще не рѣшила, чи мы якійсь окремый народъ, чи нѣ. И оно дѣйстно на таке выходить, що, коли одиницѣ якогось народу пытають, чи они становлять народъ, чи нѣ, и чекають, доки того не рѣшить наука, треба запытати, чи має ся тутъ дѣло зъ народомъ, чи лишь зъ якимсь хаотичнымъ конґльомератомъ? Людемъ доброи волѣ, людемъ, котрѣ бы лишь теоретично ставили повысше пытанє, можна бы вôдповѣсти доказами, можна бы имъ сказати: народъ становлять одиницѣ людского роду, котрѣ говорять одною

Изъ свѣта ростинъ.

1. Зазулинцѣ и ваніля.

Хочешь, чоловѣче, набрати правдивои мудрости, хочешь шукати споконвѣчнои правды, то читай въ книзѣ природы, котра стоить розложена передъ тобою; хочешь видѣти чудеса, то приглянь ся близше творамъ природы. Тогдѣ й побачишь, якъ безсильнымъ, якъ нужденнимъ а заразомъ якъ и дуже зарозумѣлымъ єсть той, що называє себе паномъ цѣлои землѣ, котрому здає ся, що вôнъ въ силѣ нагнути цѣлу природу до своєи волѣ, котрый думає, що вже не богато єму не достає, а буде въ силѣ спинити хочь бы й сонце та звѣзды въ своємъ ходѣ.

Але не такъ то легко читати въ тôй книзѣ. Для многихъ зъ насъ єсть она якъ бы покрыта грубою заслоною, якъ бы запечатана сотками печатей. Разъ лишь до року, коли пырснуть леды, коли по земли повѣє теплый весняный легôтъ, коли на безлистыхъ гиляхъ птички защебечуть веселу весняну пѣсню, вôдхиляєсь трошки и та заслона, пукають печати и книга природы отвираєсь навѣть для невѣдущихъ та дозваляє имъ бодай подивитись на чудеса въ нѣй, на величавѣ малюнки до тыхъ правдъ и мудростей, якѣ въ нѣй мѣстять ся. По сѣй першôй хвили, спадає знову заслона и бôльша часть людей не видить вже нѣчого, хочь книга природы стоить завсѣгды отворомъ.

Чи єсть чоловѣкъ на свѣтѣ, котрого серце не зрадувалось бы, коли по довгôй студенôй зимѣ побачить, якъ земля вкрываєсь поволи зеленою травичкою, якъ она устелюєсь бѣлыми, синими та рожевыми квѣточками? На видъ тыхъ квѣточокъ ажь грудь лекше вôддыхає, и хочь бы якого твердого серця бувъ чоловѣкъ, то все таки и вôнъ въ першихъ дняхъ весны радо зôрве дрôбненьку квѣточку, та буде нею любуватись. А всежь таки єсть богато людей, що безъ мысли зрывають квѣточки, щобы ихъ вôдтакъ кинути вôдъ себе, безъ мысли ступають по земли и толочать та руйнують чудеса природы, о котрыхъ и понятя не мають. А прецѣ годить ся бодай тогдѣ, коли земля зъ першою весною покрыєсь свѣжими квѣточками, приглянутись имъ близше.

Отъ выйдѣмъ въ теперѣшну пору, на зелену луку або на полянку край лѣса вôдъ полудня а середъ многихъ иншихъ квѣточокъ впаде намъ особливо одна въ очи своимъ багровымъ цвѣтомъ, котрый мовь гранъ мерегкотить середъ зеленои травички. На однôй былинцѣ єсть тыхъ цвѣтôвъ, уложеныхъ въ колоснѣ, такъ богато, що они выглядають якъ бы головеньки, розкиненѣ по зеленôй муравѣ. Тому то й люде назвали тѣ квѣточки головеньками. Головенька належить до дуже цѣкавого рода ростинъ званыхъ Зазулинцями и длятого называють єи звычайно: Зазулинець головенька або вôдъ єи листкôвъ: Зазулинець вузьколистый (Orchis morio). Приглянѣмо ся отже близше сѣй ростинцѣ а побачимо кôлько то цѣкавого можна про ню и єи родину довѣдатись.

Выкопаймо головеньку насамперѣдъ осторожно, щобъ побачити єи корѣнє. Обчистивши єи зъ землѣ, побачимо, що она має замѣсть корѣня двѣ барабольки (бульвы), завбôльшки воробячого яйця або лѣскового орѣха; одна зъ нихъ єсть тверда и бѣла, друга вже трохи поæовкла и поморщена та мягка, якъ колибъ пригнита. Зъ сеи пригнитои живить ся ростинка тогды, коли цвите, а тамта тверда призначена на другій рôкъ живити ростину. Хто бы то подумавъ, що тотѣ барабольки суть добрымъ лѣкомъ на рôзнѣ слабости, та що ихъ люде вже зъ давенъ давна знали, ба, що ихъ можна навѣть уживати за поживу! Въ тыхъ барабολькахъ або бульвочкахъ єсть богато, клейкои и поживнои муки, котра называєсь салепъ (слово салепъ, єсть перске и значить тôлько що: клейкій, слизоватый). Той салепъ продає ся у насъ въ аптикахъ въ порошку и єго варять для дѣтей, що дуже нидѣють, для недужихъ на сухоты або для тыхъ, котрыхъ розвôльненє и бѣгунка дуже ослабили. Салепъ варить ся для дѣтей зъ молокомъ або зъ росоломъ зъ мяса; зъ цукромъ або медомъ єсть вôнъ добрый на кашель. На салепъ збирають ся твердѣ бульвочки въ червню, коли вже головенька вôдцвила и было єи зôсхло. Бульвочки тѣ полочуть ся чисто, парять ся кипяткомъ, вôдтакъ сушать ся, силяють ся на нитки и такъ продають ся; до ужитку товчуть

и тою самою бесѣдою, придержують ся одныхъ и тыхъ самыхъ звычаѣвъ та обычаѣвъ, суть характеромъ и темпераментомъ зближени̂ до себе, а то все разомъ вяже ихъ въ одну цѣлôсть, цѣлôсть народну, одиницю высшого степеня, въ тôй цѣли, щобы спôльными силами роздобути кождôй низшôй одиници способы до удержаня свого житя. Єсть то правило природне и такъ ясне, що чейже кождый єго зрозумѣє. Оно певно и насъ обовязує. Колижь мимо того настають яки̂сь сумнѣвы, чи мы маємо того правила держати ся, або лѣпше сказавши, чи мы ще чуємо то правило въ собѣ, то видко, що суть яки̂сь причины до того О тыхъ причинахъ поговоримо другимъ разомъ.

Рада державна.

(10-те засѣданє палаты пословъ зъ дня 1 мая). На сѣмъ засѣданю предложило правительство проєктъ закона о затвердженю умовы правительства зъ буковиньскою репрезентацією краєвою, въ справѣ вôдносинъ скарбу до буковиньского фонду индемнізаційного. — Наспѣла петиція березôвского выдѣлу повѣтового (зах. Ґаличина) о надане урядникамъ автономічнымъ права до зниженыхъ цѣнъ білєтôвъ на зелѣзницяхъ.

Зъ порядку дневного приступлено до устного справозданя комісіи буджетовои зъ внесеня пос. Трояна о помочи державы для потерпѣвшихъ вôдъ повени въ Чехахъ.

Именемъ комісіи поставивъ пос. Катрайнъ резолюцію, взываючу правительство, щобы оно зажадало потрѣбного кредиту, и палата приняла ту резолюцію.

По сѣмъ слѣдувало справозданє комісіи економічнои о декляраціи, на пôдставѣ котрои речинець выповѣдженя угоды торговельнои зъ Италією, має бути продовженый до кôнця сего року. При сѣй нагодѣ выповѣвъ пос. Козловскій жаданя кола польского що до політики торговельнои, тарифъ зелѣзничихъ и що до помноженя комунікацій. Палата затвердила декляраціи.

Дальше вела ся дебата надъ чотирома внесенями въ справѣ змѣны ординаціи выборчои. Пос. Кравзъ заявивъ въ имени Нѣмцѣвъ народовцѣвъ, що не годить ся зъ тыми внесенями и домагавъ ся зôблшеня числа пословъ зъ 353 на 416, зменшеня числа пословъ зъ бôльшои посѣлости въ користь селянъ и заведеня выборôвъ картками, зъ выключенемъ особъ, не умѣючихъ читати и писати. Наданю права выборчого женщинамъ, вôнъ не противить ся. На тôмъ перервано засѣданє, а слѣдуюче назначено на середу (нинѣ).

Предсѣдателѣ трохъ великихъ клюбôвъ палаты пословъ, пп. Яворскій, Гогенвартъ и Пленеръ, мали дня 1 с. м. нараду, на котрôй обговорювали проґраму робôтъ на найблизшій часъ. Пôсля информаціи ґазетъ, постановили они, що дебата адресова має розпочати ся въ пятницю дня 8 мая а скôнчити ся 13 мая, и вôдтакъ настануть феріи Зеленыхъ святъ и потягнуть ся вôсѣмъ днѣвъ. Феріи розпочнуть ся трохи скорше якъ то було первѣстно проєктовано, а то зъ огляду на вôдкрытє ювилейнои выставы ческои.

Въ комісіи буджетовôй на засѣданю дня 2 с. м. при титулѣ „адміністрація судова въ поодинокихъ краяхъ коронныхъ" поставивъ пос. Мадейскій резолюцію взываючу правительство, щобы службѣ при трибуналахъ судовыхъ дано таке кватирове, якъ службѣ въ заведеняхъ карныхъ. — Пос. Гнѣвошь звернувъ увагу міністра на процесы карни̂ роблени̂ молодежи школьнôй въ Галичинѣ за аґітаціи соціялістични̂ а крôмъ того зъ припорученя неприсутного посла Романчука звернувъ увагу міністра и на то, що поданя вношени̂ въ рускôмъ языцѣ не залагоджують ся въ тôмъ языцѣ. — Пос. Пініньскій домагавъ ся зменшеня належитостей за доручуванє судовыхъ актôвъ. Комісія приняла всѣ резолюціи.

Мін. ґр. Шенборнъ вôдповѣдаючи пос. Гнѣвошови въ справѣ процесôвъ галицкои молодежи заявивъ, що на разѣ не може ще нѣчого сказати, що єго вже о тôмъ повѣдомлено, и що цѣла ся справа не єсть такъ невинна, якъ бы то на око здавало ся.

Дальше домагавъ ся Менґеръ заведеня обєктивного поступованя въ судахъ, а Козловскій переводженя частыхъ ревізій судôвъ въ Галичинѣ. Міністеръ справедливости вôдповѣдаючи на жаданя пос. Пініньского, въ справѣ заведеня суду повѣтового въ Пôдволочискахъ, и суду окружного въ Чортковѣ, сказавъ, що въ Пôдволочискахъ трудно було найти льокаль на помѣщенє суду, а що до Чорткова, то Соймъ галицкій не давъ доси ще нѣякои вôдповѣды на запытанє міністра и годѣ було що зробити.

Переглядъ політичный.

Ухваленый на послѣдной сесіи соймовôй законъ о заложеню и внутрѣшнôмъ устроєню книгъ гіпотечныхъ въ Галичинѣ не одержавъ цѣсарскои санкціи.

Архикн. Фердинандъ д'Естъ принимавъ оногды на авдієнціи Міністрôвъ: ґр. Таффого, ґр. Фалькенгайна, дра Пражака, Каляя, ґр. Вельзерсгаймба, Седенія, Залеского, Шенборна, дра Ґавча, марк. Бакегема и дра Штайнбаха.

Дня 3 с. м. вôдбуло ся у Вѣдни послѣдне засѣданє делеґатôвъ въ справѣ австро-нѣмецкои угоды, на котрôмъ цѣлу угоду уложено въ параґрафы. Предсѣдатель делеґаціи мін. Седеній подякувавъ вôдтакъ делеґатамъ за труды а делеґатъ Йорданъ высказавъ подяку въ имени нѣмецкихъ делеґатôвъ и на тôмъ конференцію закôнчено.

Рухъ робôтничій въ день 1 мая проминувъ въ цѣлôй нашôй державѣ зовсѣмъ спокôйно а такъ семо и въ Нѣмеччинѣ. Въ однôй Франціи прибравъ вôнъ лишь грôзнѣйшій видъ, особливо въ мѣстѣ Фурміє, де робôтники выкликали бійку зъ войскомъ. Коли пôдчасъ тои бійки убито 8 людой а 10 ранено, дôстало войско приказъ стрѣляти. Подôбни̂ розрухи були и въ другихъ сторонахъ Франціи. Въ Италіи бувъ сей день такожь дуже неспокôйный и тамъ арештовано богато анархістôвъ.

Вѣсть, будьто бы царь мавъ приѣхати до Берлина, єсть безосновна.—Межи Россією а Портою прийшло до конфлікту задля двохъ кораблѣвъ, котри̂ пôдъ торговельною фляґою перевозили войско до Владивостока. Оденъ зъ тыхъ кораблѣвъ „Кострома" задержали були власти турецки̂ въ Дарданеляхъ опираючись на угодѣ зъ 1856 р., пôсля котрои кораблямъ военнымъ не вôльно перепливати черезъ Дарданелѣ. Зъ тои причины внѣсъ бувъ россійскій посолъ Нелидовъ жалобу и зажадавъ вôдъ Порты вôдшкодованя.

Зачувати, що сербскій король Александеръ выбере ся дня 15 ст. ст. червня въ подорожь до Будапешту, Вѣдня и Парижа, де перебуде зъ своимъ батькомъ два мѣсяцѣ, а потôмъ верне разомъ зъ нимъ до Вѣдня и представить ся австрійскому цѣсаревн.

Новинки.

— **Єи цѣс. и кор. Выс. Найдостойнѣйша Архикн. Блянка,** жена Є. цѣс. и кор. Выс. Архикн. Сальватора повила у Львовѣ дня 5 с. м. вечеромъ доньку. Найдост. Архикнягиня и новонароджена Архикняжна мають ся зовсѣмъ добре.

ся они на муку. Бôльша часть салепу спроваджуєсь зъ Туреччины и Греціи, але нашь єсть такъ само добрый. Въ Греціи варять салепъ зъ медомъ на снѣданє, якъ у насъ н. пр. каву, и продають напытокъ зъ него на мѣстѣ. Такожь варять зъ него добру юшку, додаючи на кварту росолу зъ мяса 6 до 8 бульвочокъ потовченыхъ на муку. У Туркôвъ уважаєсь тота жѣнка найкрасша, котра найтовстѣйша, тожь кажуть, що жѣнки турецкого цѣсаря (султана) годують ся салепомъ, щобы були товсти̂.

Бульвочкамъ головеньки приписувано вже зъ давенъ давна велике значѣнє и уживано до всѣлякихъ забобонôвъ. Длятого, що она має лишь двѣ бульвочки называно єи такожь „самчикомъ". Думали, що коли чоловѣкъ зъѣсть тверду бульвочку, то єго жѣнка породить єму сына, колижь жѣнка зъѣсть мягку, то буде мати доньку. Ще и нинѣ думають въ Туреччинѣ, Персіи и въ Индіяхъ, що бульвы зъ головеньки помагають на неплоднôсть жѣнокъ а мужчинамъ додають силы, котру стратили.

Листє Зазулиньця головеньки не цѣкаве: подовгасте, скуплене, подобає дрôбку на шумилину зъ кукурузы и обнимає было пôхвовато. За те єсть цвѣтъ дуже цѣкавый. Въ кождôмъ цвѣтѣ єсть 6 листочкôвъ зъ котрыхъ 5 стулюють ся до купки и творять такъ званый шоломъ, а шестый листочокъ, нѣбы розколеный на три латки кôнчить ся въ сподѣ острогомъ и называєсь медогубкою. Въ серединѣ мѣжь тыми листками єсть та часть цвѣту, зъ котрои родить ся овочь и насѣнє. Щобы сю часть лѣпше зрозумѣти, пригадаємо тутъ цвѣтъ кукурузы. На кукурузѣ єсть на самôмъ вершку цвѣтъ мужескій такъ звана кашка, то єсть, ниточки зъ пилякaми, зъ котрыхъ пылъ (дуже дрôбненькій порошокъ) сыплесь на маточный цвѣть на шулькахъ тогдѣ, коли кукуруза пряде, а зерно на шульку ажь тогдѣ вырастає, коли той пылъ зъ горы спаде на такъ зване прядиво (маточки або стовпики). Не такъ на головенцѣ. Тутъ весь пылъ єсть зрослый въ двѣ грубочки, зъ котрыхъ кожда має хвостичокъ зъ липкою головкою на кôнци и кожда мѣстить ся въ торбинцѣ повыжь маточки. Зъ цвѣту ажь тогдѣ буде обочь и насѣнє, коли тота грудочка полкова дôстанесь на маточку и єи заплôднить. Але она сама не може зъ торбинки вылетѣти, и отъ що ся дѣє: маленьки̂ комахи и хрущики лазять по цвѣтѣ за медомъ; коли прилѣзуть до тои грудки пылковои и доторкнуть ся лишь легенько нôжкою до головки при єи хвостику, то она заразъ прилипає до неи а комашка лѣзе вôдтакъ зъ нею дальше и заносить єи на маточку. Якъ бы отже не комахи, то ти̂ цвѣты не родилибъ насѣня.

Крôмъ головеньки єсть у насъ ще богато иншихъ зазулиньцѣвъ, котри̂ вôдзначають ся иногдѣ дуже красными цвѣтами. Передовсѣмъ треба тутъ згадати про зазулинець, званый Черевичкомъ хорошимъ, котрый має звычайно лишь оденъ цвѣтъ на былѣ. Цвѣтъ Черевичка єсть великій и дуже красный. Єго медогубка єсть надута и выглядає зовсѣмъ якъ черевичокъ, тому то люде и назвали сей цвѣтъ зазулинымъ черевичкомъ, вôдъ чого пойшла и̂ назва „зазулинець" на весь рôдъ сихъ ростинъ. Черевичокъ той єсть ясно жовтый а по нѣмъ червони̂ крапочки, други̂ листки цвѣту суть шкарлатни̂.

По вогкихъ лѣсовыхъ сѣножатяхъ попôдъ корчѣ росте у насъ ще Зазулинець плямистый, котрого широке листє має повно чорныхъ крапокъ, якъ колибъ ихъ хто покропивъ чорниломъ. Цвѣтъ єго єсть бѣлый, блѣдорожевый або ліловый а бульвочки єго суть плескати̂ и выглядають зовсѣмъ якъ долонѣ зъ чотирома або пятьома пальцями. Вôдъ тыхъ бульвочокъ называють такожь и цѣлу ростину: „Пресвята дворучка" або „Ручки Матери Божои". Бульвы того зазулинця придатни̂ такъ само якъ и головеньки на салепъ.

Зъ иншихъ зазулиньцѣвъ годить ся ще згадати про: Широтъ парлистъ, котрый росте у насъ всюды по зрубахъ и понадъ вечерь дуже сильно пахне запахомъ суниць. Парлистъ має лишь два широки̂ листки при сподѣ; єго бульвы суть або долонасти або кругло подовгасти̂, якъ бураки, цвѣтъ бѣлый а медогубка вузенька якъ язычокъ и кôнчить ся дуже довгимъ тоненькимъ острогомъ; Зазулинець блощичникъ, котрого цвѣтъ заносить блощицямы и Кукурузка безлиста, котра росте на темныхъ лѣсахъ (на гниючôмъ листю и духнѣючихъ пняхъ деревъ). Кукурузка безлиста не єсть нѣколи зелена, лишь

— **Именованя**. П. Міністеръ справедливости заименувавъ адъюнкта ц. к. трибуналу адміністраційного, Ярослава Уръ-Стебельского, совѣтникомъ Суду краєвого при судѣ окружнôмъ въ Новôмъ Санчи; заступниками прокураторôвъ: адъюнкта Суду новѣтового Вѣктора Теодора Пивоцкого, въ Яновѣ для Сянока и адъюнкта судового Іосифа Ґолковского въ Сяноку для Станіславова — Ц. к. Рада шкôльна краєва именувала тымчасового учителя, Володимира Лисикевича, сталымъ учителемъ въ Сушнѣ и Антона Банка сталымъ учителемъ управляючимъ въ Лисôй горѣ.

— **Справы особисти**. Маршалокъ краєвый кн. Евстахій Санґушко и заступникъ маршалка п. Хамєцъ вернули въ Суботу до Львова. — Ґр. Станіславъ Баденi, членъ палаты панôвъ, выѣхавъ до Вѣдня. — Членъ Выдѣлу краєвого п. **Едвардъ Єнджейовичь** вернувъ оногды зъ люстраціи дорôгъ краєвыхъ въ захôдной Галичинѣ до Львова.

— **На Свяченôмъ** у Є. Ексц. Впреосв. Митрополита Сильвестра було сего року незвычайно богато гостей. Передовсѣмъ треба зазначити, що явивъ ся Є. Цѣс. Выс. Архикн. Сальваторъ зъ свитою и перебувъ годину и 40 мінутъ. Дальше бувъ Донъ Карльосъ, отецъ Достойнои Архикняг. Блянки и єи Достойна мати; дальше Є. Ексц. п. Намѣстникъ ґр. Баденi, ґен. кн. Віндішґрецъ и ґенераліція, архіепископы Моравскій и Иссаковичь, еп. Пузина и богато достойникôвъ церковныхъ и свѣтскихъ. Мѣжь иншими явили ся такожь заступникъ маршалка краєвого п. Хамєцъ, президентъ Рады шкôльнои д-ръ Бобжиньскій, руски послы пп. Романчукъ и Барвѣньскій, пос. Вол. Гнѣвошь, пос. Леваковскій, директоръ поліціи п. Кшачковскій и др. Гостѣ заняли були кôлька саль а въ одной зъ саль въ серединѣ уставивъ ся хоръ питомцѣвъ и спѣвавъ руско-народнû пѣснѣ. На специяльне жаданє Архикняжя мусѣвъ хоръ вôдспѣвати надпроґрамово ще одну коломыйку и повторити пѣснь „Закувала та сива зазуля". Треба такожь зазначити, що достойна Архикнягиня и єи мати були въ четверь на церемоніи умываня нôгъ въ церквѣ св. Юра и перебули тутъ на богослуженю черезъ три годины; въ пятницю були на страстныхъ псальмахъ въ семінарскôй церквѣ а въ суботу на воскресной утрени въ св. Юрѣ. Є. Ексц. Митрополитъ почтивъ въ часѣ святъ своєю гостиною послôвъ пп. Романчука и Барвѣньского.

— **Торжество третого мая** вôдбуло ся у Львовѣ величаво; особливо красно выпала илюмінація мѣста Многû домы були украшенû хорошими транспарентами. Порядокъ бувъ всюды и черезъ цѣлый часъ взôрцевый, а сторожи безпечности майже нѣгде не було видко. Вся праса нѣмецка зъ малыми выимками вôдзываєсь прихильно о сѣмъ торжествѣ и пôдносить велике єго значѣнє. Въ Варшавѣ проминувъ день 3 мая зовсѣмъ спокôйно, лишь въ Жирардовѣ мало прийти межи тамошными робôтниками а войскомъ до бійки.

+ **Нещастлива пригода.** Въ Жулинѣ коло Стрыя стала ся въ саму Велику пятницю дня 1 н. ст. мая страшна пригода. Въ дворѣ мурували пивницю два тамошнû мулярѣ, отецъ зъ сыномъ: Юрій и Фердинандъ Баверы, оба вправдѣ латиньского обряда але взяли собѣ ще на помôчникôвъ трехъ Русинôвъ: Юрка Цюрку, Петра Антонова и Кузя Байтіяна. Около 10 год. рано, уже кôнчили склепленє, наразъ оно завалило ся и двохъ, зъ помôчникôвъ на мѣсци убило; помôчника Юрка Цюрку выдобули ще живого, однакожь мала надѣя, щобы вôнъ мôгъ ще жити. Оба убитû лишили по собѣ жены зъ дрôбными сирôтками въ найбôльшôй нуждѣ. Оба мулярѣ були на щастє на верха и тымъ не стало ся нѣчого. Справедливо замѣчає нашъ дописуватель, що належало бы заповѣдати въ церквахъ урочисте свято, а то люде не знають, що въ Велику пятницю урочисте свято и беруть ся до всякихъ тяжкихъ робôтъ.

— **Пôдъ Моршиномъ** въ корчахъ найдено недавно тому мертвого чоловѣка дуже порядно одѣтого а при нѣмъ пістолетъ. Зъ єго нотесу, въ котрôмъ деякû записки и рахунки були пороблены въ языцѣ ческôмъ, выходить, що незнакомый бувъ имовѣрно ческого походженя. На нотатцѣ вытисненû були буквы М. М. Въ кишеняхъ знайдено при нѣмъ ще квоту 4 зр. 23 кр. Тѣло лежало вже вôдъ довшого часу, бо птахи дуже єго ушкодили. Здаєсь, що вôнъ самъ вôдобравъ собѣ житє выстрѣломъ въ голову зъ пістолету набитого шротомъ.

— **Въ Бориславѣ** сталась вô второкъ дня 28 цвѣтня вечеромъ нещаслива пригода въ копальни земного воску „Спôлки Ґартенберґъ-Ліберманъ-Ваґманъ". Пôдчасъ роботы въ закопѣ удушило ся ажь шѣсть робôтникôвъ. Що було причиною того наглого удушеня, не знати; але здаєсь, запалились ґазы безъ голосного выбуху и зробили нещаснымъ смерть вôдъ разу.

— **Баронъ Гіршь,** звѣстный жидъ богачь, закупивъ — якъ кажуть — въ Америцѣ величезнû просторы землѣ и хоче заселити ихъ жидами, котрыхъ гонятъ зъ Россіи. Деякû часописи французкû потверджують ту вѣсть и додають, що бар. Гіршь носить ся зъ гадкою переселити всѣхъ жидôвъ зъ Европы на другу пôвкулю и утворити тамъ жидôвску державу.

— **Звертаємо увагу** пп. кандидатôвъ учительскихъ що испыты въ семінаріи учительскôй у Львовѣ вôдбудуть ся дня 13 липня а не 15, якъ то черезъ похибку друкарску було подано недавно въ нашôй часописи.

— **Стрѣтивъ мудрый дурного**. Зъ Тарнова доносять до одпои зъ польскихъ ґазетъ про таку пригоду: Зъ одной громады коло Тарнова пôславъ вôйтъ свого сусѣда зъ податкомъ до уряду податкового. Селянинъ прийшовъ до мѣста и ставъ розпытувати, де то урядъ податковый, Ажь приступає до него якійсь паниско та каже: „Я самъ касієръ; ходѣть зô мною до касы, то вôдберу вôдъ васъ податокъ". Паниско той завѣвъ селянина до якоись каменицѣ и пôйшовъ зъ нимъ на першій поверхъ нѣбы то до касы. Тутъ вôддавъ селянинъ грошѣ незнакомому та й каже до него: „Дайтежь менѣ, паноньку квитъ на доказъ що я грошѣ вôддавъ" — „Дуже добре!" — каже паниско; сѣвъ заразъ до стола, взявъ кусень паперу а написавши щось на нѣмъ, давъ єму та й каже: „Идѣтъ собѣ зъ Богомъ до дому!" — Селянинъ взявъ квитъ и прийшовши до дому вôддавъ єго писареви громадскому. То взявъ єго до рукъ и прочитавъ: „Стрѣтивъ мудрый дурного и взявъ податокъ вôдъ нього. Нехай ся громада не турбує, лишь другій податокъ ладує". — Чи се правда, то и сама та ґазета, котра подає ту вѣсть не ручить за то, бо не сказано, въ котрôй то громадѣ таке стало ся; але то рѣчь можлива. Зъ того однакожь єстъ така наука, що въ справахъ грошевыхъ не треба нѣкимъ выручати ся.

Всячина.

Фараоны зъ ослячои шкôры. Якъ звѣстно, знайдено въ давныхъ єгипетскихъ гробахъ дуже богато такъ добре забальсамованыхъ людскихъ тѣлъ, що они ще до нинѣ зовсѣмъ добре задержались. За тыми тѣлами або муміями бувъ ще до недавна великій попытъ. Особливо же, коли удало ся де знайти мумію якогось короля єгипетского (Фараона), то она платила ся дуже дорого. Колижь тыхъ мумій не стало, то якісь промысловû Єгиптяне впали на гадку, робити Фараонôвъ зъ ослячои шкôры и робили ихъ такъ зручно, що навѣть добрû знатоки не могли на нихъ спôзнати ся. Найцѣкавѣйше єсть то, що одного такого ослячого Фараона купивъ лондонскій Ротшільдъ на вагу золота.

— **Розумне якъ старе.** Мама (поважно): „Знаєшь, що вже премудрый Саламонъ сказавъ: Хто жалує прута, той псує дитину!" — Дитина: „Ба, та то не штука, вôнъ такъ сказавъ, коли вже бувъ великій".

Торгъ збôжемъ.

6 мая	Львôвъ	Тернопôль	Пôдволочиска	Ярославъ
Пшениця	8.75—9.65	8.60—9.50	8.——9.50	8.90—9.75
Жито	6.70—7.—	6.40—6.85	6.40—7.—	6.80—7.20
Ячмѣнь	5.75—6.60	5.25—7.—	5.50—6.30	5.75—7.25
Овесъ	6.50—6.95	5.80—6.70	5.85—6.25	6.——7.—
Горохъ	—.——.—	6.— 10.—	6.— 10.50	6.30—9.75
Выка	—.——.—	—.——.—	—.——.—	—.——.—
Рѣпакъ	12.—13.—	12.—13.—	11.—12.80	12.—13.50
Хмель	—.——.—	—.——.—	—.——.—	—.——.—
Конюшина чер.	42.—52.—	41.—48.—	41.—47.—	42.—52.—
Конюшина бѣла	—.——.—	—.——.—	—.——.—	—.——.—
Оковита	15.—15.50	—.——.—	—.——.—	—.——.—

Все за 100 кильо netto безъ мѣшка.

Хмель ôдъ —·— до —·— за 56 кильо.

Оковита готова за 10.000 літр. пр. loco Львôвъ одъ 15·— до 15 50 зл.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Берлинъ, 6 мая. *Nordd. Allg. Ztg.* каже, що вѣсть ґазеты *Hamb. Nachr.* пôсля котрои при заключеню австро-нѣмецкои угоды, пожертвовано нѣмецкû интересы економѣчнû, єсть лишь злобно выдумана, щобы ширити занепокоєнє и розладъ.

Константинополь, 6 мая. Бюро Вольфа довѣдуєсь, що конфліктъ Россіи зъ Портою въ справѣ корабля „Кострома", вже загодженo.

Букарештъ, 6 мая. Парляментъ скликано на надзвычайну сесію на день 29 цвѣтня ст. ст. (11 мая).

Римъ 6 мая. Альфієрѣ интерпелювавъ въ сенатѣ Нѣкотеру въ справѣ арештованя въ день 1 мая. Міністеръ сказавъ, що дѣйстно арештовано богато анархістôвъ въ Римѣ Неаполи, Фльоренціи, Ґенуѣ и Палермѣ; бôльше не може вôнъ нѣчого сказати, бо розпочались переговоры зъ заграницею въ справѣ анархістôвъ. Сенатъ похваливъ поступованє правительства.

Літтіхъ, 6 мая. Въ найзнатнѣйшôй части мѣста, передъ приватнымъ домомъ, настала вчера страшна експльозія. Ворота и всѣ вôкна въ домѣ вырвало, а сусѣднû домы такожь значно ушкодило.

зъ разу жовтава а вôдтакъ бѣлаво-брунатна. Она має таке множество корѣнцѣвъ и такъ позбиваныхъ до купы, що они ажь выглядають нѣбы то на гнѣздо якоись птицѣ, увите зъ самого галузя. Вôдъ того то й назвали сей зазулинецъ такожь пташечимъ гнѣздомъ.

Въ теплыхъ краяхъ єсть богато зазулиньцѣвъ, котрû ростуть на друхнѣючихъ деревахъ, на корѣ, и вôдзначають ся иногдѣ прекрасными цвѣтами, дуже сильнымъ у милымъ запахомъ та й тымъ, що и цвѣтъ якъ и многихъ нашихъ зазулиньцѣвъ подобає то на муху, то на паука, то волохатого чмѣля, то зновъ на птицю зъ розложеными крылами. Але зô всѣхъ зазулинцѣвъ найважнѣйшою и найбôльше приносячою користи єсть ваніля, котрои дуже сильно и мило пахучû стручки овочевû дають намъ одно зъ найдорожшого корѣнья. Ваніля росте дико въ Америцѣ въ Мехіку, въ Перу, Чілѣ и Бразиліи, але єи пересадили вже зъ вôдтамъ на островы азійскû якъ Цейльонъ, Ява и др., на Мадаґаскаръ а навѣтъ пробовали вже садити и у насъ по теплѣвняхъ. Дико росте она лишь по лѣсахъ попôдъ дерева, по котрыхъ чѣпає ся и бере собѣ зъ ихъ коры поживу. Єи било єсть 10 до 15 метрôвъ довге а цвѣтъ великій, бѣлый и пахучій. Ванілю розмножуєсь садженицями на метеръ довгими, котрû затыкає ся въ землю пôдъ дерево, по котрôмъ она має вити ся; по трохъ рокахъ родить она вже овочѣ. Коли ванілю першій разъ въ 1819 р. засадили на островѣ Ява, показало ся, що въ цѣлôмъ городѣ анѣ оденъ корчикъ не зародивъ. Директоръ того города, Тейсманъ, зачавъ слѣдити за причиною того и дослѣдивъ, що на Явѣ не було тои комахи, що переносить въ Америцѣ грудочки пылковû зъ цвѣту на цвѣтъ. На другій рôкъ взявъ ся вôнъ самъ пензликомъ переносити той пылокъ и ваніля вже родила. Пôзнѣйше розмножено вже и того хрущика на островѣ и вôдъ того часу ваніля вже родить. Стручки насѣннû ванілѣ суть на 6 до 10 цалѣвъ довгû, грубû якъ пищики вôдъ перъ, и мають въ собѣ дуже богато дрôбненького насѣня. Ихъ збирає ся, закимъ ще доспѣють, мочить ся въ кипятку, обсушуєсь, вôдтакъ мастить ся какаовымъ олѣємъ, абы не розсыхали ся, вяже ся въ вязанки по 50 штукъ и посылає ся на продажь, найбôльше до Испаніи, Франціи и Швайцаріи. Самъ островъ Реініонъ дає рôчно до 400 сотнарôвъ ванілѣ а въ 1878 р. зôбрано въ Мехіку 1050 сотнарôвъ вартости $1\frac{1}{2}$ міл. зр. Ваніля має свôй запахъ и смакъ вôдъ „ваніліну", матеріи, яка мѣститъ ся въ стручкахъ и котра дѣлає оживляючо на жолудокъ и кишки та на родовû части тѣла; єи уживає ся за приправу до всѣлякихъ стравъ, напиткôвъ, до мороженo а головного до фабрикаціи чоколяды.

К.

Одвѣчательный редакторъ: Адамъ Креховецкій

ИНСЕРАТЫ

до „Народнои Часописи“ просимо пересылати до конторы пана **ЛЬЕОПОЛЬДА ЛИТЫНЬСКОГО** у Львовѣ, ул. Валова ч. 14. Цѣна стиха въ одноразовôмъ инсератѣ стоитъ 7 кр., при бôльше разовôмъ помѣщеню 6 кр. ôдъ стиха петитового. Пп. Купцѣ и Промышленники, котрі частѣйше будуть свои оповѣщеня умѣщати, одержують ôдповѣдный рабатъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.